

**Op weg met didactische impulsen, Taalontwikkeland Lesgeven
inbegrepen.**

Een professionaliseringstraject aan twee hogescholen

27 mei 2021, LNO² en FTTHO

Sarah Van Bulck, Erasmushogeschool Brussel

Lien Van Achter, HOGENT

TaalOntwikkelen Lesgeven: waar denk je aan?

Antwoord in de
chat

TaalOntwikkelen Lesgeven

Een manier van lesgeven
waarin **elke docent**
- ook de vakdocent -
bewust een rol speelt
in het stimuleren en begeleiden
van de **taalontwikkeling** van **elke student**

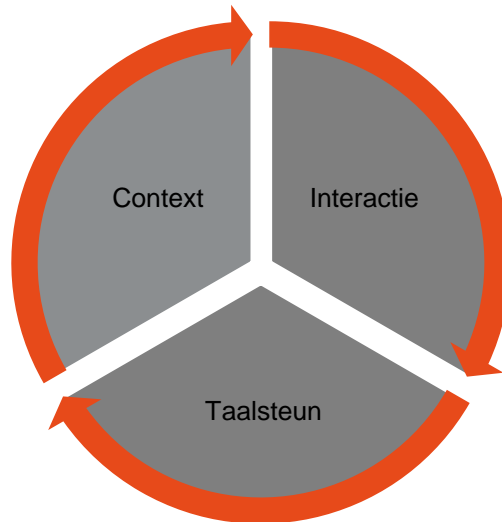
Gebaseerd op van der Westen, 2009

Dus...

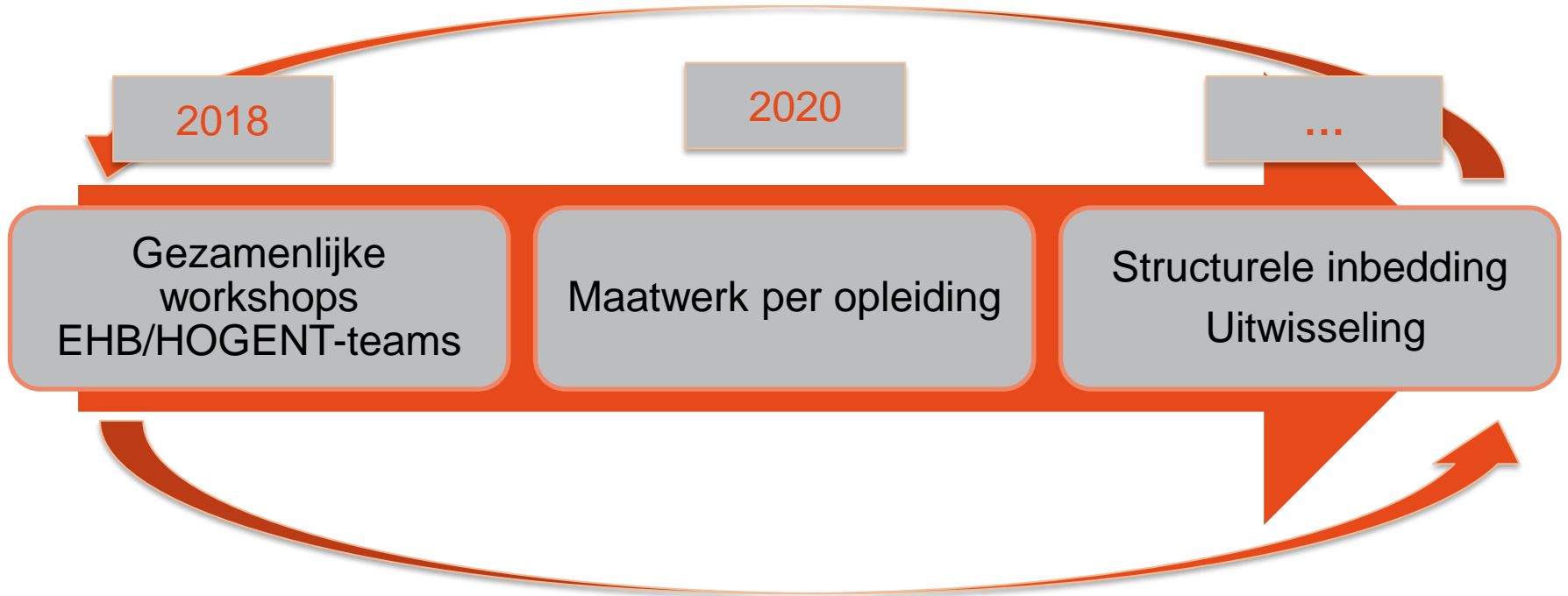
Wat kan **jij** als docent doen

om je studenten **taaldrempels** rond de leerstof te helpen overwinnen

en zo de leerstof beter te doen **landen**?

Professionaliseringstraject

Workshop: praktisch

- Basisworkshop met **4x2** gelijkende opleidingsteams EhB/HOGENT o.l.v. externe expert **Wilma van der Westen** (Haagse Hogeschool)
- Gemengde **doelgroep**
 - Vakdocenten
 - Taaldocenten
 - Coördinatoren/opleidingshoofden
- Aantal bereikte deelnemers : **ca. 75**

Doelen workshop

1. Gemeenschappelijk referentiekader TOL & 'oefenen'

Voorgerecht: Wilma vertelt

1. Enkele motto's
2. Breed taalbeleid
3. Drie typen taalbeleid
4. Succesfactoren taalverwerving en taalontwikkeling
5. Ingrediënten & proeverij
6. Tot slot ...

© wilma van der westen

Doelen workshop

2. Perceptie en relevantie TOL bespreekbaar maken *schaalwandelen*

Stelling

De taalvaardigheid van studenten stimuleren kost te veel tijd, en daarom kunnen we niet anders dan een extracurriculair aanbod op te zetten.

Stelling

Werken aan taalontwikkeling en taalfeedback geven is de taak van taaldocenten. Zij zijn daartoe opgeleid.

Doelen workshop

3. TOL integreren in opleidingscultuur

TOL: vervolg

- Wat neem je mee naar je **collega's**? Welke topics zou je graag op de **agenda** van de opleidingsvergadering willen plaatsen?
- Wat neem je mee naar je **eigen vak**?

Doelen workshop

4. Train-the-trainer

© wilma van der westen

Enkele reacties en voornemens

Docenten:

Ik beseef nu pas hoe belangrijk de rol van taal is op mijn **examens**.

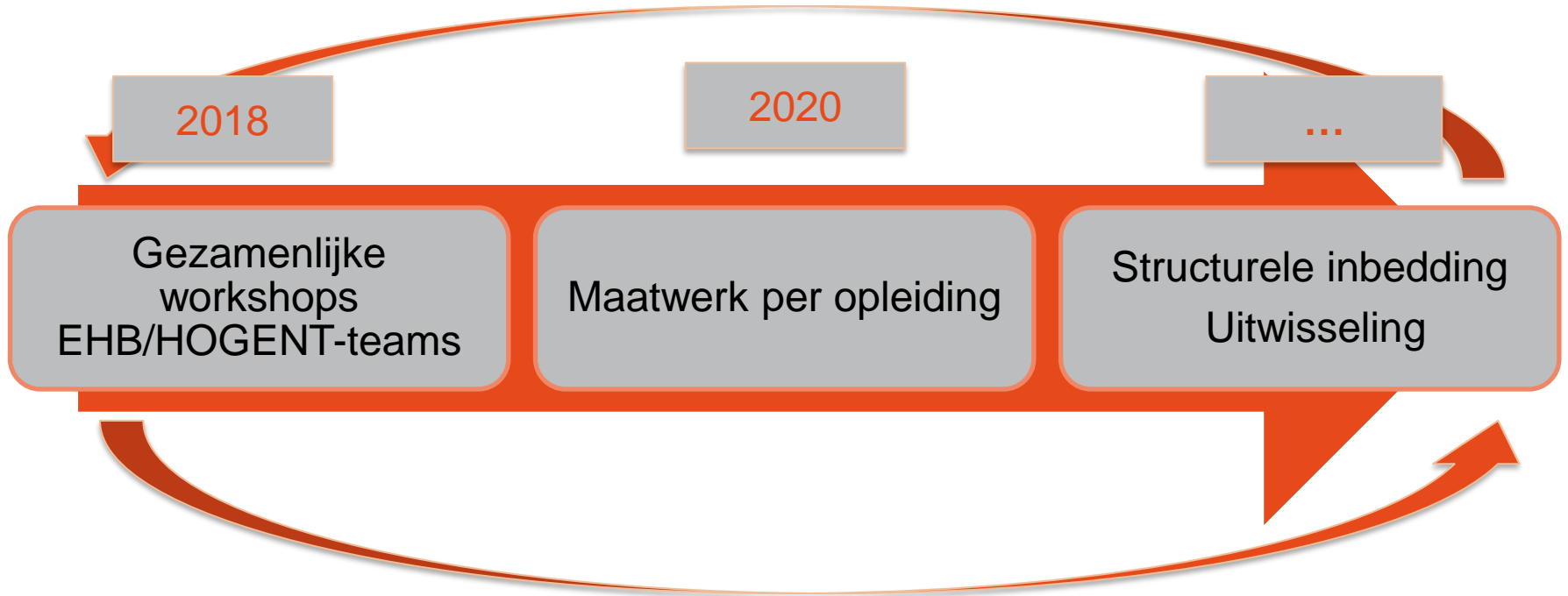
Door deze workshop zie ik beter hoeveel er op mijn studenten afkomt tijdens een **hoorcollege**.

Opleidingshoofden:

We **beoordelen** taal niet allemaal op dezelfde manier, hier moet meer coherentie in komen.

We willen sterker inzetten op de **intrinsieke motivatie** van de studenten rond het versterken van hun taalvaardigheid.

Professionaliseringstraject

Projecten maatwerk

**HO
GENT**

Aug 2019 TOL-proof studiemateriaal (lerarenopleidingen)

**HO
GENT**

Najaar 2019 Pilot TOL-tips

Jan 2020 Vervolgworkshops TOL en...

**HO
GENT**

TOL-proof studiematerialen (lerarenopleidingen)

TOL-proof studiemateriaal

Welkom op de Canvascursus rond TOL-proof studiemateriaal. Hier doe je inspiratie op je eigen studiemateriaal te screenen op toegankelijkheid en "taalvriendelijkheid". TOL staat voor TaalOntwikkelen Lesgeven. Een Canvascursus over dit onderwerp is in opbouw, maar de cursus waarin je je momenteel bevindt, is zo ontworpen dat je ook zonder kennis over TOL kan volgen.

Piloot TOL-tips HOGENT

Observatie practicum chemie

- Prima leermateriaal van lesgever
- Tips voor in de klas: vb. taalsteun
 - visualiseren
 - betekenisonderhandeling
 - eigen taalgebruik van studenten benutten

Vervolgworkshop: Teach like a Champion

EXIT TICKET

Hoe deze les
will ik, vaders:

- de uitdaging nog 1 keer horen
- meer voorbeelden krijgen
- meer oefeningen maken
- de leerstof thuis nog even bekijken
- overgaan naar nieuwe leerstof (want de leerstof begrijp ik)
- de leerstof alleen nog terugkomen in mijn hoofd (want de leerstof vind ik saai)
- nog meer te weten komen over de leerstof (want de leerstof baalt mij)
- nog iets anders: _____

Kleur het aantal sterren dat je aan deze les wil geven:
★ ★ ★ ★ ★

Techniek #12: Right is right

Meer aandacht voor taal

Als je reageert op antwoorden in de klas, streef naar 'volledig juiste antwoorden'.

Durf door te vragen en je studenten hun antwoord opnieuw te laten formuleren.

Enter the classroom and complete the task below in silence:

Write an artful sentence about this image beginning with the phrase:

One clear consequence of

challenge! Use the word 'inevitable' in a further sentence.

Middagssessies rond 1 TOL-topic

Heldere instructies bij taken

DELAERE Sander (admin)
Heeft 10 november 2020 bewe...

Noteren kan je (aan)leren

DELAERE Sander (admin)
Heeft 11 november 2020 bewe...

Meer Power in je PowerPoint

DELAERE Sander (admin)
Heeft 11 november 2020 bewe...

Quiz me quick -
woordenschatuitbreiding

SAUWENS Dorien
Heeft 25 november 2020 bewe...

Geheugensteuntjes

TOL-technieken-placemat

Breid je werkvormen uit

Doe ik all

Wil/moet ik meer doen!

Wow! Wil ik uitproberen!

Context

Taalsteun

Interactie

<p>Voorkennis oproepen</p> <p>Leg de link naar de vorige lessen.</p> <p><i>"Wie kent er...?" "Wat weten jullie over... ? Waar denken jullie aan bij deze term?"</i></p>	<p>Afbakenen</p> <p>Selecteer op voorhand de belangrijkste vaktermen van je les. Denk aan het beperkte werkgeheugen van studenten.</p> <p><i>Voorzie een woordenlijst of nog beter, gebruik Quizlet.</i></p>	<p>Kwaliteit spreekkansen</p> <p>Stel vooral open controlevragen.</p> <p><i>"X, kan jij eens uitleggen wat ik bedoel met Y?"</i></p>
<p>Concretiseren</p> <p>Geef en vraag voorbeelden.</p> <p><i>"Bedenk nu eens zelf een voorbeeld/examenvraag"</i></p>	<p>Herhalen</p> <p>Herhaal de vaktermen heel vaak, ook over de lessen heen. Overschat de werkelijke actieve kennis van studenten niet!</p> <p><i>Voorzie een doosje met kaartjes vaktermen + verklaring op de achterkant. Start of eindig hier elke les mee.</i></p>	<p>Tijd voorzien</p> <p>Geef genoeg tijd om een antwoord te formuleren (zeker digitaal).</p>
<p>Concretiseren</p> <p>Verwijs naar het werkveld.</p> <p><i>"Wie herkent dit, bijvoorbeeld vanuit zijn stage?"</i></p>	<p>Reageren</p> <p>Geef feedback: paraphraseer, help met formuleren, corrigeer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>"Dat heb je goed gezegd, goed dat je die term gebruikt."</i> - <i>"Dus eigenlijk zeg je..., bedoel je hiermee dat..?"</i> - <i>"Kan je dat exacter verwoorden?"</i> - <i>"Hoe zou je dit aan een cliënt zeggen?"</i> - <i>"Welke term hebben we hiervoor geleerd?"</i> 	<p>Peer interactie</p> <p>Zorg ook voor interactie student-student: bv. per twee of in een klein groepje een case/probleem/vraag/fragment laten bespreken.</p>
<p>Expliciteren</p> <p>Expliciteer je verwachtingen voor het examen of een taak, ook op taalvlak.</p>	<p>Visualiseren</p> <p>Gebruik het bord, toon schema's, afbeeldingen,... PowerPoint:</p> <p>1/6/6-regel, 2 versies</p>	<p>Spreekende groep uitbreiden</p> <p>Duid studenten aan. Speel bingo met je (papieren) aanwezigheidslijst, vink af.</p> <p>Speel vragen terug naar de groep studenten.</p>

Checklists

EhB-checklist PowerPointpresentatie

1. Structuur

- Kies voor korte **titels** en beperk je **niveaus** (max. 3)
- Kies voor een **lettergrootte** tussen 20-28
- Gebruik een schreefloos **lettertype** (vb. Calibri - automatisch in EhB-sjabloon)
- Gebruik dezelfde '**bullets**' (cijfers: bij exhaustieve opsomming)
- Markeer in **vet** of in **kleur** (cursief en onderlijning vermijden)
- Gebruik een recent [EhB-sjabloon](#)
- Zet de **spellingchecker** aan 😊

2. Info doseren

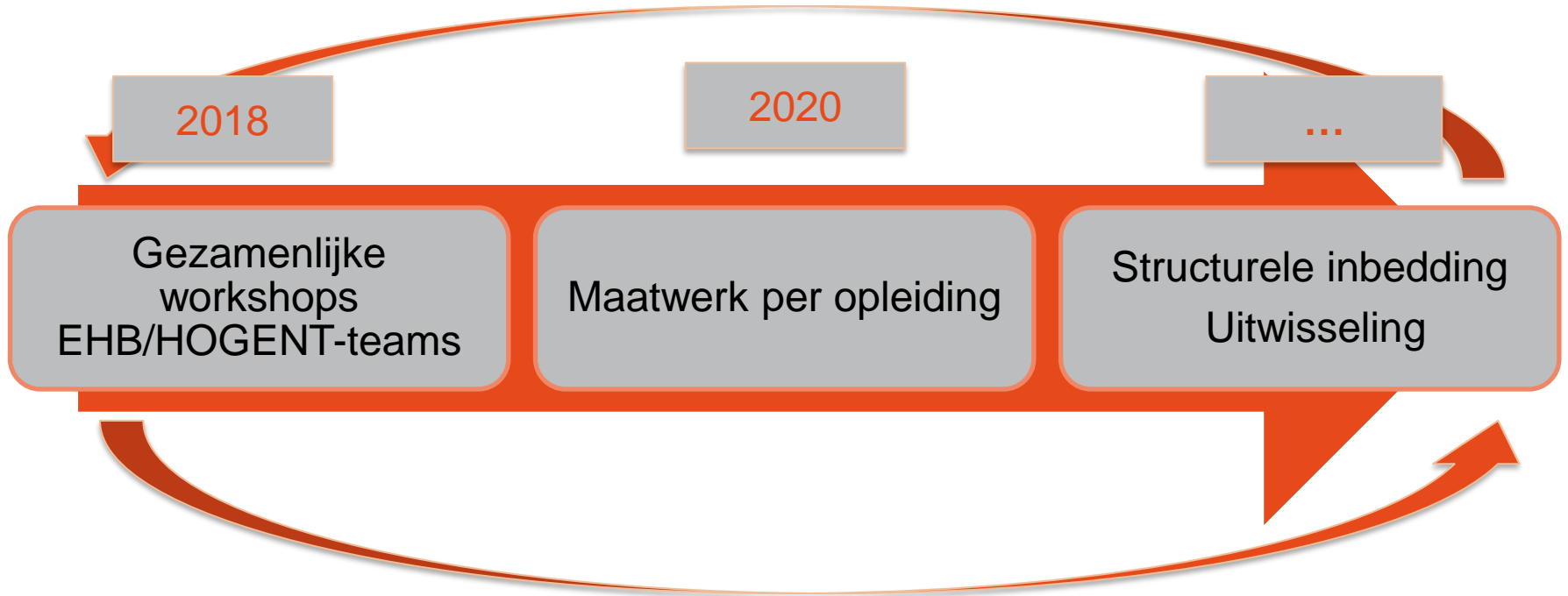
- Denk aan de **1/6/6-regel**
- Splits** je slides/zet animatie in
- Visualiseer**: schema's, afbeeldingen,...
- Bezorg na de les een **uitgebreide versie**
- Gebruik de **notities/speaker notes**
- Gebruik **heldere** taal en/of sta stil bij **nieuwe** termen
- Verras** af en toe

3. Tijdens de lessen

- Ga niet te snel. Vuistregel = **1 à 2 min/slide**
- Vraag studenten de PPT af te drukken als **hand-out** (3 slides/noteerruimte)

Professionaliseringstraject

Individuele coaching en maatwerkprojecten

Acties:

- **Individuele** ondersteuning, ateliers in **kleine groepen**
- **Schrijfgidsen** op maat van opleiding
- **Taalankerwerking**: ankerpunten binnen opleiding/departement
- ...

Tendensen:

- **Curriculumontwikkeling**: naar doorlopende leerlijnen communicatie en taal
- **Leermaterialen**: taalsteun inbedden
- **Evaluatie**: rubrics en/of checklists bij geïntegreerde projecten
- ...

Kritische reflecties

Realiteit van samen professionaliseren:

- **Kracht:** kennisdeling, uitwisseling, verrijking van andere perspectieven
- **Uitdaging:** andere onderwijscultuur, ander studentenpubliek, andere bezetting voor taalbeleid

Professionaliseringstraject:
op weg met
Taalontwikkelen Lesgeven

4 basissessies
TOL
Voorbereiding
september 2018 - maart 2019

Basisworkshop TOL
Kleuter- en
Lager Onderwijs
maart 2019

Basisworkshop TOL
Biomedische
Laboratoriumtechnologie
+ voedingsleer- en
dieetkunde
maart 2019

Basisworkshop TOL
Office
Management
maart 2019

Basisworkshop TOL
Idea & Innovation
Management

TOL-proof
studiemateriaal

TOL op maat:
lesobservatie +
tips & tricks
Biomedische
laboratoriumtechnologie
november 2019 - mei 2020

Kleuter- en Lager
Onderwijs
augustus 2019

Workshop Teach like
a champion
januari 2020

Workshop
TOL & talige
beroepsproducten
december 2019
en juni 2020

Didactiek in
anderstalige
opleidingsonder-
delen

TOL verankeren

Vragen?

Onze vragen aan jullie

1. Hoe kunnen we lesgevers en opleidingen **motiveren** die TOL niet relevant/hun taak/te tijdrovend vinden ?
2. Hoe vullen we **coaching** in: tussen ondersteuner-docent maar ook tussen docenten onderling (intervisie, leergemeenschappen,...) ? Quick wins?
3. Hoe blijft TOL **zichtbaar** genoeg bij een geïntegreerde aanpak, vb. in de beweging van curriculumontwikkeling, evaluatie optimaliseren, ... ?
4. Hoe vinden we balans tussen **ondersteunen en eigenaarschap** docenten?
5. Zie je **sterktes** of net **hiaten** in onze aanpak?

Bronnen

Bonne, P., De Moor, A., Van Hoyweghen, D., & Vrijders, V. (2014). Taalontwikkelen in het hoger onderwijs. Hoe doe je dat? Gent: Academia Press.

Dochy, W. en F. Dochy (2018), Het HILL-model in de praktijk - High Impact Learning that Lasts: TIPS EN RICHTLIJNEN.

Hajer, M. en T. Meestringa (2009), Handboek taalgericht vakonderwijs, Bussum, Coutinho.

Lemov, D. (2014), Teach Like a Champion 2.0. 62 Techniques that Put Students on the Path to College. John Wiley & Sons Inc.

Van der Westen, W. (2006). "Maatregelen die fruit brengen! Een integrale aanpak van taalontwikkeling in een hogere beroepsopleiding". In: D. Ebbers (red.). Retoriek en praktijk van het moedertaalonderwijs. Een selectie uit de negentiende Conferentie Het Schoolvak Nederlands. Gent: Academia Press, p. 115-123.

Van Merriënboer, J.J.G. & Kirschner, P.A. (2013), Ten steps to complex learning. A systematic approach to four-component instructional design. New York, Routledge.

Contact

Lien Van Achter – HOGENT – lien.vanachter@hogent.be

Sarah Van Bulck – EhB – sarah.van.bulck@ehb.be